
Helsinški parlament građana Banjaluka

78 000 Banjaluka, Srpska 5, tel + 387 65 615 535; E-mail: hcabl@blic.net

---

SAŽETAK OPŠTE PREPORUKE BR. 40: **Postizanje rodne ravnoteže 50:50**

Generalna preporuka br. 40 Komiteta CEDAW naglašava postizanje rodne ravnoteže od 50:50 u ulogama odlučivanja kako bi se podržala rodna ravnopravnost u političkoj i drugim sferama uticaja. Ova preporuka daje specifične smjernice za uklanjanje postojećih strukturalnih, kulturnih i institucionalnih prepreka koje sprečavaju jednaku zastupljenost žena u politici i odlučivanju u svim sektorima, s naglaskom na simboličke i praktične aspekte pariteta.

Preporuka naglašava da je autentično političko učešće ključno za unapređenje prava žena.

Ona prepoznaje mnoge prednosti ravnopravnog odlučivanja, uključujući povećanje mira, ekonomskog rasta i održivosti. Osiguravanje jednake zastupljenosti žena nije samo pitanje ispunjavanja kvota, već zahtijeva sistemsku transformaciju. Ovo uključuje ugradnju rodne ravnopravnosti u ustavne okvire, uspostavljanje zakonskih obaveza za jednaku političku zastupljenost i participaciju, te razvoj podržavajućih politika, praksi i programa. Kroz ove mjere, prema stavu Komiteta CEDAW, zemlje mogu institucionalizovati rodni paritet kao trajni standard upravljanja, a ne samo privremenu mjeru, što se u praksi često dešava(lo).

Ključni stub preporuke je implementacija pravnih i političkih okvira za institucionalizaciju jednake zastupljenosti.

Ovo uključuje ustavne izmjene koje nalažu rodnu ravnotežu 50:50, kreiranje nacionalnih akcijskih planova fokusiranih na paritet, kao i kontinuirano praćenje napretka prema ovim ciljevima. Privremene posebne mjere, poput izbornih kvota, također su istaknute kao efikasni alati za pokretanje zastupljenosti žena i suzbijanje dugotrajnih prepreka.

Preporuka također identifikuje intersekcionalne izazove s kojima se suočavaju žene, kao što su oni vezani za rasu, socioekonomski status i invaliditet, koji dodatno otežavaju političko učešće. Rješavanje ovoga zahtijeva usvajanje višedimenzionalnog pristupa rodnom paritetu, integrirajući različite identitete kako bi se osiguralo da su žene u svoj njihovoj raznolikosti zastupljene i da imaju jednake mogućnosti za uticaj na politike koje ih se tiču.

Preporuka dodatno naglašava hitnost promocije liderstva mladih i integrisanja mlađih generacija u sisteme odlučivanja. Perspektive mladih, posebno mladih žena, su ključne za održivo liderstvo i za kreiranje politika koje odražavaju potrebe budućih generacija.

Da bi se postigao pravi rodni paritet, preporuka zagovara (i zalaže se za) sveobuhvatne mjere usmjerene na različite oblasti, od zakonodavnih promjena do obrazovanja društva.

Ovo uključuje borbu protiv rodni stereotipa u medijima i obrazovanju, rješavanje rodno zasnovanog nasilja prema ženama u javnom životu i osiguravanje pristupa žena ekonomskim resursima i liderstvu u digitalnoj ekonomiji.

Kroz ove napore, Generalna preporuka br. 40 teži da pruži jasan put ka stvaranju inkluzivnog i ravnopravnog sistema odlučivanja koji podjednako koristi i ženama i muškarcima.

Priredio: Filip Novaković